

efter den foreslåede bestemmelse en betingelse, at den kriminalitet, som den anden efterforskning vedrører, i sig selv skal kunne danne grundlag for et indgreb efter retsplejelovens kapitel 71.

Det bemærkes, at det følger af det almindelig gældende proportionalitetsprincip, at hvis formålet med at undlade at give underretning kan varetages ved at udsætte underretningen i et nærmere fastsat tidsrum, skal dette foretrækkes frem for helt at undlade underretning.

7. Dataaflæsning

7.1. Gældende ret

Bestemmelsen i retsplejelovens § 791 b om dataaflæsning er indsat ved lov nr. 378 af 6. juni 2002 (Initiativer til bekæmpelse af terrorisme mv.). Der henvises herom til Folketingstidende 2001-2002, forhandlingerne, s. 1321-1354, tillæg A, s. 808-928, samt tillæg B, s. 1465-1509.

Efter § 791 b kan politiet – uden at være til stede der, hvor et informationssystem benyttes – foretage dataaflæsning i informationssystemer af oplysninger, som ikke er offentligt tilgængelige. Dataaflæsning kan ske ved anvendelse af de såkaldte ”snifferprogrammer” eller andet udstyr med henblik på, at der løbende tilsendes politiet kopi af ikke offentligt tilgængelige oplysninger (herunder e-post og andre indtastninger mv.) i et informationssystem. De elektroniske meddelelser, som er sendt til den mistænkte, og som opbevares i computerens hukommelse, vil ligeledes være omfattet af indgrebet.

Aflæsningen af oplysninger, som er offentligt tilgængelige, således at politiet har fri adgang hertil – f.eks. fordi oplysningerne er lagt ud på en offentligt tilgængelig hjemmeside på Internettet – udgør ikke i sig selv et straffeprocessuelt tvangsindgreb og er derfor ikke omfattet af bestemmelsen om dataaflæsning.

Ved et informationssystem forstås en computer eller andet databehandlingsanlæg. Omfattet heraf er navnlig personlige computere, herunder både stationære og bærbare computere. Også andet elektronisk udstyr vil imidlertid kunne være omfattet af bestemmelsen, hvis udstyret har funktioner svarende til dem, der findes i personlige computere. Bestemmelsen omfatter således f.eks. en elektronisk kalender, som er indrettet så den ud over anvendelsen som kalender, desuden kan anvendes til at sende og modtage elektroniske meddelelser samt indhente oplysninger fra internettet mv.

Betingelserne for anvendelse af dataaflæsning er for det første efter § 791 b, stk. 1, nr. 1, at der er bestemte grunde til at antage, at et informationssystem anvendes af en mistænkt i forbindelse med planlagt

eller begået kriminalitet som nævnt i nr. 3. Endvidere skal det kunne antages, at det pågældende informationssystem benyttes i forbindelse med udførelsen af den kriminalitet, der er nævnt i nr. 3.

Dernæst er det efter § 791 b, stk. 1, nr. 2, en betingelse for at kunne foretage dataaflæsning, at indgrebet er af afgørende betydning for efterforskningen. Indgrebet skal således have meget væsentlig betydning for efterforskningen af den pågældende sag, men bestemmelsen indebærer ikke, at indgrebet skal være den eneste mulighed for efterforskning i sagen, eller at andre af de straffeprocessuelle indgreb i retsplejeloven ikke samtidig kan anvendes.

Endelig kan dataaflæsning alene foretages, hvis efterforskningen angår en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitel 12 (forbrydelser mod statens selvstændighed og sikkerhed) eller 13 (forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder) eller en overtrædelse af straffelovens § 180 (forsætlig forvoldelse af ildebrand), § 183, stk. 1 og 2 (forvoldelse af sprængning, oversvømmelse, skibbrud mv.), § 183 a (flykapring), § 186, stk. 1 (forurening af drikkevand o.lign), § 187, stk. 1 (sundhedsfarlig forurening), § 191 (narkotikakriminalitet), § 192 a (våben og eksplosivstoffer) og § 237 (manddrab), jf. bestemmelsen i § 791 b, stk. 1, nr. 3.

Det følger af § 791 b, stk. 2, at dataaflæsning ikke må foretages, hvis det efter indgrebets formål, sagens betydning og den krænkelse eller ulempe, som indgrebet må antages at forvolde den eller de personer, som det rammer, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Afgørelse om dataaflæsning træffes af retten ved kendelse, jf. § 791 b, stk. 3. I kendelsen fastsættes et tidsrum, inden for hvilket indgrebet kan foretages. Tidsrummet skal være så kort som muligt og må ikke overstige 4 uger. Tidsrummet kan forlænges ved en ny kendelse, men højst med 4 uger ad gangen.

Det følger af § 791 b, stk. 4, at en række af de bestemmelser, der gælder for indgreb i meddelelshemmeligheden og for observation af personer i bolig eller andet husrum, også finder anvendelse ved dataaflæsning. Således gælder bestemmelsen i § 788, stk. 1, 3 og 4, om efterfølgende underretning om indgrebet. Dog er det direkte fastsat i § 791 b, stk. 4, at underretning om dataaflæsningen skal gives til den, der har rådighed over computeren. Endvidere henvises der i § 791, b, stk. 4, til § 782, stk. 2, hvorefter der ikke må foretages aflytning mv. med hensyn til den mistænkte forbindelse med personer, der efter § 170 er udelukket fra at afgive forklaring som vidne, til §§ 784-785 om advokatbeskikkelse, § 789 om politiets adgang til at anvende de oplysninger, der er fremkom-